

Mannens farlige overgangsalder

Man får ikke mange treff på «climacterium virile» i PubMed. Er det fordi fenomenet ikke eksisterer? Temaet var aktuelt på 1800-tallet og ble tatt opp igjen i 1930-årene – og «denne mannlige overgangsalder anerkjennes vel nu av de fleste», hevder forfatteren av denne epistelen fra Tidsskriftet nr. 6/1930. Det finnes til og med to overgangsaldrer – det «lille» klimakterium i 40-årene og det «store» i 65-årsalderen, da «mannens liv er mere truet enn ellers». Som eksempel på dette siste trekkes den franske president Félix Faures endelikt frem. Han døde i armene til sin berømte/beryktede elskerinne Marguerite Steinheil, senere lady Abinger, som måtte smugles ut av Élyséepalasset. Forfatteren konkluderer med Horats' ord «Driver du naturen ut med fork, kommer den ustanselig igjen», selvfølgelig sitert på latin (Tidsskr Nor Lægeforen 1930; 50: 326–7).

Climakterium virile.

Spørsmålet: Climacterium virile er – som H.'s lille artikkel i «Tidsskriftet» nr. 2 viser – likeså interessant som gammelt, og der hersker fremdeles stor meningsforskjel herom blant de forfattere som har behandlet temaet.

Tilstedeværelsen av denne mannlige overgangsalder anerkjennes vel nu av de fleste. Men tidspunktet for dens inntreden settes yderst forskjellig, hvilket viser, at saken er både komplisert, ofte basert vesentlig på formodninger og under alle omstendigheter underkastet yderst individuelle variasjoner.

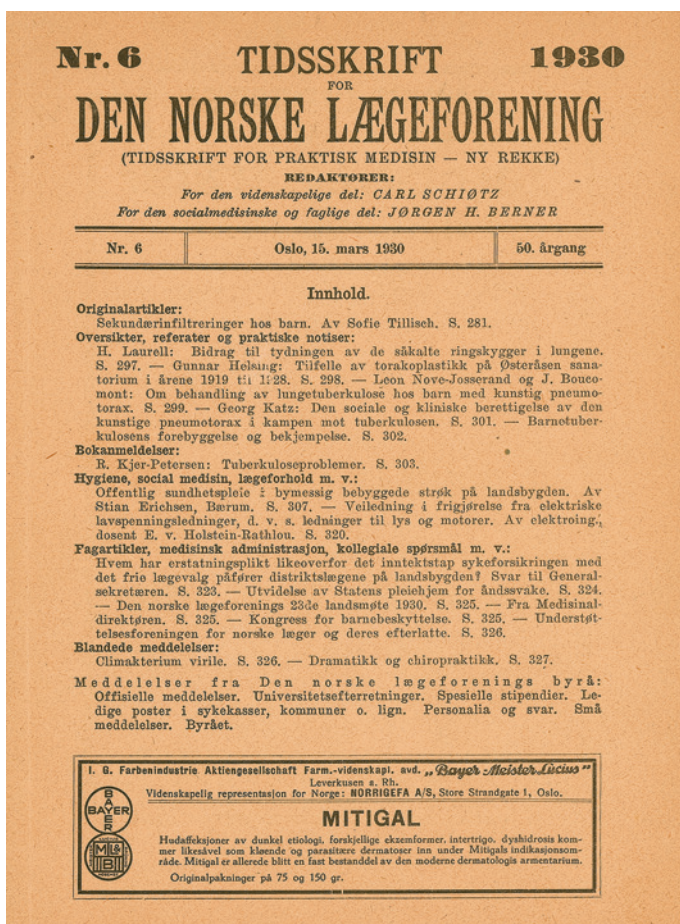
Mens således tidspunktet for klimakteriets inntreden av *Vallée de Moullicac*¹⁾ settes til 40-årene, angir *Fürbringer*²⁾ 65-års alderen som den kritiske. Denne variasjon i anskuelsene, som vel er meget eldre enn de citerte forfattere, forklarer måskje betegnelsen det «store» klimakterium i 65-års alderen i motsetning til det «lille» i 40-årene.

Det er heller ingen enighet om hvori de virile klimakteriske forandringer består. En sistering av spermaproduksjonen i likhet med ovulasjonens ophør hos kvinnen er iallfall ikke bevist som nogen konstant foreteelse. Tvert imot er den vel yderst sjelden og da oftest patologisk.

Derimot kan man vel slutte sig til den mening, som forfektes av den kjente neurolog *Kurt Mendel*,³⁾ at der hos mannen i 40-årene (eller senere) inntreer visse forandringer i de interne kjertler, i hjerne, arterier o.s.v. (jvfr. sklerosen) med nedsettelse av muskelkraften, syns- og hørselsevnen – og potensen. Det siste kan jo virke særlig ubehagelig, når evnen står i alt for stort misforhold til ydelseskravet, og leder av og til til psykiske depresjonstilstander av ganske alvorlig art. I denne aldersperiode antas det også, at mannens liv er mere truet enn ellers.

Hvordan man nu enn ser på det, så er kjernepunktet for mange den rent seksuelle side av saken. Selv om der på dette punkt ofte ikke inntreer noen større defekt, så er vel en viss avtagning det almindelige. Og i denne forbindelse har den gamle sats hos *Edward von Hartmann* i hans *Philosophie des Unbewussten* sin særskilte gyldighet: at coitus ikke skal utøves for å skaffe sig en lystfølelse – men for å befri sig for en ulystfølelse. Utøvelse på kommando eller ved hjelp av kunstige irritamenter kan hos gamle menn lett tenkes å stille for store krav også til sirkulasjonsorganene, så at en apopleksi kan bli følgen. Det historiske eksempel herpå er jo som bekjent den franske president *Faure*, som døde midt i en omfavning. Den elskede spilte i den påfølgende kriminalprocess en stor rolle.

Det faktum, at eldre menn kan vise en sterk potens, motbeviser ikke den almindelige regel. Men som regel kan vel den eldre mann

fremdeles gå frem etter den kjente formel: *suaviter in modo* – fortirer in re, da det annet gamle ordsprog vel også fremdeles gjelder: *natu-ram si furca expellas, tamen usque recurret*.

Eivind Krogh.

¹⁾ Contribution a l'Etude de l'âge critique – Thèse de Bourdeaux. 1928.

²⁾ I Moll: Die Sexualperioden. 1926.

³⁾ Die Wechseljahre des Mannes. Neurolog. Centralblatt 1910.